Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
00102 EDUSKUNTA

Hallituksen esitys postilain muuttamisesta, HE 58/2022 vp

Posti Group Oyj haluaa täydentää asiantuntijalausuntoaan hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta erityisesti koskien ehdotettua 21 §:n muutosta tiedoksiantomenettelystä.

Posti korostaa muutosehdotukseen liittyen seuraavia seikkoja:

- Posti lajittelee, kuljettaa ja jakelee vuosittain yhteensä noin 400 miljoonaa kirjelähetystä.
- Postin arvio julkishallinnon lähettämien kirjelähetysten määrästä on noin 75 miljoonaa kappaletta vuosittain. Arvio sisältää kaikki kirjelähetykset, myös Postin kanssa kilpailevien postiyritysten jakelut ja myös muut kuin tiedoksiantokirjeet.
- Postin lajittelussa, kuljetuksessa ja jakelussa työskentelee vuorotyössä tuhansia työntekijöitä ja alihankkijoita kautta koko maan.
- Tavalliset kirjeet käsitellään standardoidussa prosessissa. Posti ei tiedä kirjeiden sisältöä eikä voi toteuttaa lähettäjäkohtaisia räätälöityjä prosesseja. Tavallisia tiedoksiantokirjeitä olisi tuotantoprosessissa nykyisin mahdotonta erotella muista kirjeistä.
- Viranomaislähettäjät käyttävät nykyisin tyypillisesti Economy-kirjeen palvelua. Tämän lähetyslajin palvelulupauksen mukaan: ”*Arkipäivinä (ma–pe) Postin ohjeen mukaisesti postiinjätetyt Economy-kirjeet jaetaan vastaanottajille pääsääntöisesti neljänteen arkipäivään mennessä postiinjättöpäivästä lukien ja vähintään 97 % viimeistään viidentenä arkipäivänä postiinjättöpäivästä lukien*.” Tämä kulkunopeus vastaa yleispalvelukirjeelle postilain 19 §:ssä asetettua laatustandardia.
- Tavallisten kirjeiden kulkua Postin verkossa ei voida jälkikäteen luotettavasti todentaa, koska lähetykset eivät ole seurannan piirissä. Viranomaisten lähettämien tavallisten tiedoksiantokirjeiden kulkunopeutta ei voida myöskään seurata erillisenä muusta kirjevirrasta.

Edellä oleva tarkoittaa lakiehdotuksen hyväksymisen seurauksena ainakin seuraavia ongelmia:

- Virkavastuun kohdistuminen on käytännössä mahdollista ainoastaan sellaisissa kirjeissä, jotka kulkevat erillisessä suljetussa prosessissa, jossa on seuranta. Tällainen palvelu on nykyisin tarjolla kirjatulla ja saantitodistuskirjeellä, ei tavallisille kirjeille. Saantitodistuskirje on seurannan piirissä ja lähettäjä saa todistuksen kirjeen luovuttamisesta (ajankohta sekä luovuttajan ja vastaanottajan henkilöllisyys). Tavallisen, seuraamattoman kirjeen erillistä tiedoksiantoprosessia ei ole olemassa.
- Julkishallinnon asiakkaiden käytettävissä olevaa palveluvalikoimaa olisi pakko rajoittaa, sillä nykyisen Economy-kirjeen käyttäminen tiedoksiantokirjeille ei olisi jatkossa mahdollista kulkunopeusvaatimuksen vuoksi. Priority-kirjeen kulkunopeus on nopeampi mutta hinta noin kaksinkertainen Economy-kirjeeseen verrattuna. Asiakkaiden kustannukset nousisivat vääjäämättä moninkertaisiksi myös, jos tiedoksiantokirjeitä varten jouduttaisiin perustamaan uusi seurattava kirjetuote nopeammalla kulkunopeudella.

Lopuksi Posti toteaa ehdotetusta tiedoksiantokirjeiden kulkunopeudesta ja tiedoksianto-olettamasta seuraavaa:

- Korkein oikeus on tuoreessa ennakkoratkaisussa KKO:2022:40 ottanut kantaa oikeudenkäymiskaaren mukaiseen tiedoksianto-olettamaan. KKO toteaa ratkaisussa, että *tiedoksisaantiolettama voidaan kumota, jos vastaanottaja saattaa todennäköiseksi, ettei asiakirja ole saapunut perille*.
- Posti katsoo ensisijaisesti, että **postilakiin on tarpeetonta lisätä velvoittavaa säännöstä tiedoksiantokirjeiden perillemenon aikataulusta**, vaan kysymys tiedoksiannon perillemenosta voidaan ratkaista nykyisten tiedoksiantoa sääntelevissä laeissa olevien tiedoksianto-olettamaa koskevien säännösten perusteella.
- Selvyyden vuoksi tiedoksiantoa koskevissa säännöksissä (mm. hallintolain 59 §, oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3a § ja oikeudenkäynnistä hallinto-asioissa annetun lain 93 §) voisi olla tarpeen tarkentaa tiedoksianto-olettamaa, niin että tavallisena kirjeenä tapahtuvassa tiedoksiannossa postinkululle jäisi enemmän aikaa**. Posti pitää riittävänä, jos vastaanottajan katsottaisiin saaneen tiedon asiakirjasta nykyisen seitsemän päivän sijaan 14 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä**.

Postilain 21 §:n ehdotetut muutokset tavallisten kirjeiden osalta, erityisesti kulkunopeusvaatimus, asettaisivat Postille velvollisuuksia, joita ovat käytännössä hyvin vaikea tai jopa mahdoton toteuttaa. Ehdotuksen vaikutuksia ei ole riittävästi arvioitu eikä postiyrityksiä kuultu tältä osin valmistelun yhteydessä.

Kunnioittaen,

Posti Group Oyj
Lakiasiat

Päivi Rokkanen
lakimies